

รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว

An Approach to Increase People's Participation in Conserving Forest Resources in Sephien National Forest Conservation Area located between Champasak Province and Attapeu Province, Lao PDR.

บัณฑิต สิงหนาม

Bandith Singtham

นักศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Doctoral Student of Philosophy Program in Regional Development Strategies

Rajabhat Maha Sarakam University

Corresponding Author Email: bandith.sht@gmail.com

Received: 18 October 2020

Revised: 4 December 2020

Accepted: 8 December 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และ 3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ ประเทศ สปป.ลาว เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods) ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ใน 56 หมู่บ้านเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน จำนวน 385 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ใช้การประชุมกลุ่มย่อย และการระดมสมอง โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 30 คน ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม กลุ่มทดลองคือ ประชาชนบ้านโสด เมืองโขง แขวงจำปาสัก จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม (MANOVA: Repeated Measure) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ เจตคติ ความตระหนัก ความรู้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และแรงจูงใจ โดยสามารถอธิบายการผันแปรในตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 56 ($R^2 = 0.56$) 2) รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย 13 กิจกรรม และ 3) หลังการทดลอง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

Abstract

The purposes of this study were 1. to examine factors affecting people's participation in conserving forest resources, 2. to develop an approach to increase people's participation in conserving forest resources, and, 3. to carry out a trial run and assess the designed approach in increasing the people's participation in forest resources conservation. Phase One: this mixed-methods study was conducted to examine factors affecting people's participation in conserving forest resources. The samples consisted of 385 heads of household, aged

over 18, from 56 villages located in Sephien forest conservation. The collected data were analyzed by the Structural Equation Modeling (SEM) in the LISREL program. Phase Two: the researcher gathered 30 stakeholders into focus groups and brainstorming sessions, aiming to develop an approach to increase people's participation in conserving forest resources. Phase Three: the designed approach was carried out to 30 villagers from Baan Sod in Champasak Province. The researcher then analyzed the pre-and-post test result of the designed approach using repeated measure MANOVA ($\alpha=.05$) The results showed that 1) The factors affecting people's participation in conserving forest resources were attitude, awareness, knowledge, information retrieval and incentive, respectively. The variance of dependent variables can be described at 56 percentage points ($\eta^2=0.56$). 2) The approach to increase people's participation in conserving forest resources consisted of 13 activities. 3) There were statistically significant differences at the level of .05 between the pre-and-post test result of the approach

Keywords: Developmental Approach, People's Participation, Forest Resources Conservation

บทนำ

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติประเทศหนึ่ง แต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา รัฐบาลได้นำเอาทรัพยากรป่าไม้มาใช้ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วก็ตาม แต่ในการใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างฟุ่มเฟือย และขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสม ย่อมทำให้ทรัพยากรป่าไม้ที่เคยมีอยู่อย่างสมบูรณ์เสื่อมโทรมและลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลการสำรวจการปกคลุมป่าไม้ในปี พ.ศ. 2543 มีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 14.43 ล้านเฮกตาร์ คิดเป็นร้อยละ 60.9 ของพื้นที่ประเทศ ปี พ.ศ. 2548 มีพื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือเพียง 14.25 ล้านเฮกตาร์ คิดเป็นร้อยละ 60.2 ของพื้นที่ประเทศ ปี พ.ศ. 2553 มีพื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือเพียง 14.03 ล้านเฮกตาร์ คิดเป็นร้อยละ 59.3 ของพื้นที่ประเทศ และปี พ.ศ. 2558 มีพื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือเพียง 13.73 ล้านเฮกตาร์ คิดเป็นร้อยละ 58 ของพื้นที่ประเทศ (กระทรวงเกษตรและป่าไม้ กรมป่าไม้, 2558) เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีความยั่งยืน รัฐบาลได้ออกคำสั่ง (พระราชบัญญัติ) เลขที่ 164/นย ว่าด้วยการอนุรักษ์ป่าสงวนแห่งชาติทั่วประเทศจำนวน 18 แห่ง เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2536 ปัจจุบันมี 24 แห่ง ในปีพ.ศ. 2543 รัฐบาลได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์ป่าทั่วประเทศได้สำเร็จ ซึ่งได้แบ่งที่ดินและพื้นที่ป่าไม้ให้องค์การปกครองหมู่บ้าน และให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้คุ้มครองและรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รัฐบาลออกพระราชบัญญัติ เลขที่ 59/นย ว่าด้วยการจัดการป่าแบบยั่งยืน เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 ได้ออกกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ฉบับปรับปรุง เลขที่ 64/สพข เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2562 และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสัตว์น้ำและสัตว์ป่า เลขที่ 07/สพข เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2550 และท่านนายกรัฐมนตรีออกคำสั่ง เลขที่ 15/นย เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 โดยให้ยุติการนำส่งไม้แปรรูปนอกประเทศ ยุติการออกโควตาการขุดค้นไม้ และเพิ่มทวีในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีได้เน้นให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องเอาใจใส่เป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องนี้

ป่าสงวนแห่งชาติเขเปียน มีพื้นที่ทั้งหมด 240,000 เฮกตาร์ เนื่องจากว่าพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขเปียนมีมาก แต่เจ้าหน้าที่ป่าสงวนแห่งชาติเขเปียนมี 8 นาย และเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร 3 นาย รวมทั้งหมด 11 นาย ทำให้การคุ้มครองป่าสงวนไม่ทั่วถึง จึงเกิดมีการบุกรุกป่าสงวนอย่างมากมาย เช่น การลักลอบตัดไม้ที่มีคุณค่ามาขาย การล่าสัตว์ป่าประเภทหวงห้าม การหาปลาแบบดับสูญ การเก็บของป่าแบบดับสูญ การจับจองที่ดินเพื่อเลี้ยงสัตว์ และการทำลายป่าไม้เพื่อการขยายพื้นที่การเกษตร จากข้อมูลปี 2562

พบว่า ประชาชนเข้าไปบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน 448 ครอบครัว จำนวน 579 เฮกตาร์ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร (ป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน, 2562)

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนมีความยั่งยืน ซึ่งต้องทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีเขตคุ้มครองของบ้านเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยเชิงสาเหตุอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน และรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียนที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากเพื่อนำไปแก้ไขปัญหการบุกรุกทำลายป่าไม้ให้ลดน้อยลงและจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยในแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยกำหนดให้ครัวเรือนละ 1 คน ใน 56 หมู่บ้านที่มีเขตคุ้มครองของบ้านเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 10,131 ครัวเรือน ได้ประชากร 10,131 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน 56 หมู่บ้านที่มีเขตคุ้มครองของบ้านเข้าไปในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน จำนวน 385 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973, p.727) และใช้วิธีการสุ่มอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 ท่าน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือการวิจัย และโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ใช้การจัดการประชุมย่อย (Focus Groups) และการระดมสมอง (Brain Storming)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยใช้โปรแกรมลิขสิทธิ์ (LISREL) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อ ตัวแปร

ตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การวิเคราะห์ข้อมูล(Analysis of Data) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม แบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ใช้สถิติวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยใช้โปรแกรม ลิสเรล (LISREL) และใช้ค่าความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม แบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านเจตคติ เท่ากับ 0.34 ปัจจัยด้านความตระหนัก เท่ากับ 0.31 ปัจจัยด้านความรู้ เท่ากับ 0.27 ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เท่ากับ 0.27 และปัจจัยด้านแรงจูงใจ เท่ากับ 0.19 ตามลำดับ โดยปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 5 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ ได้ร้อยละ 56

2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว ประกอบด้วย 13 กิจกรรม คือ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ 2) ผลรัยจากการทำลายป่าและคุณค่าของป่า 3) กฎหมายคุ้มครองป่า 4) ทักษะศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ 5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการทำยาสมุนไพรรักษาโรค 6) ฝึกปฏิบัติการทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ 7) ฝึกปฏิบัติการเพื่อเสริมทักษะการสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 8) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และข่าวสารทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องทุกวัน 9) สัญญาประชาคม 10) อาสาสมัครรักษาป่า 11) การเสริมรายได้ 12) จัดพิธีปลูกต้นไม้ในวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ วันที่ 1 มิถุนายน และ 13) ประกวดครัวเรือนตัวแบบด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และยกย่องประกาศเกียรติคุณผู้ที่ได้รับรางวัลดีเด่นของชุมชน

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบ มีผลทำให้ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R^2 = 0.56$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเจตคติ ความตระหนัก ความรู้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และแรงจูงใจ โดยสามารถอธิบายการผันแปรในตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 56 ($R^2 = 0.56$)

2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว พบว่า รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว ประกอบด้วย 13 กิจกรรม

3. เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว พบว่า ผลการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ พบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบ มีผลทำให้การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สปป.ลาว ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านเจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีระวรรณ เกษสิงห์ (2558, น. 297-307) ศึกษาเจตคติและพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของนิสิต ครู วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษา พบว่า เจตคติของนิสิต ครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของนิสิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นเรศ ชมบุญ (2555, น. 124-161) ศึกษายุทธศาสตร์การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะติดต่อทรัพยากรป่าไม้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ปัจจัยด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระทองมี อัสสุโข แอมไธสง (2562, น.395-413) ศึกษาความตระหนักและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าชายเลน แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักกับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการป่าชายเลน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน

3. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเซเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ

ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี นินละเอียด กิตติชัย รัตนะ และวิชา นิยม (2558, น. 22-32) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ผ่องศรี (2557, น. 84) ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำแม่ถาง-แม่คำปาง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า ฐาน การได้รับข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฝนกุล อยู่สกุล (2556, น. 93-106) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรมหิรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขเปียน แขวงจำปาสักและแขวงอัตตะปือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพร สุวรรณคาม (2559, น. 36-44) ศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจในการทำงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.46, p < 0.01$) 2) ความพึงพอใจในงานโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.61, p < 0.01$) และ 3) ตัวแปรแรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน สามารถร่วมกันทำนายความผูกพันต่อองค์การได้ ร้อยละ 39.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การสร้างเจตคติ และความตระหนัก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เป็นสิ่งสำคัญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ควรเสริมสร้างเจตคติและความตระหนักด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สร้างเจตคติทางบวกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้ประชาชนได้เห็นคุณค่าและผลกระทบที่เกิดจากการทำลายป่าไม้

1.2 การให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐ ควรมีการประสานงานกับองค์การปกครองท้องถิ่นในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจแนวทงนโยบายของรัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากยิ่งขึ้น และควรมีการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างเป็นประจำเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ใหม่ๆและทันกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

1.3 การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หน่วยงานทุกภาคส่วนของรัฐจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในหลายช่องทาง ครอบคลุมทุกพื้นที่ และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัจจุบันการสื่อสารมีความทันสมัยขึ้นมากมีช่องทางในการสื่อสารหลายช่องทาง เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าว หรือสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

1.4 การสร้างแรงจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะการสร้างแรงจูงใจคือการชักนำประชาชนเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของรัฐควรเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกรักป่าไม้ มีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลการวิจัย จึงควรมีการศึกษาในลักษณะที่ตัวแปรแต่ละตัวสามารถส่งผลซึ่งกันและกันได้ หรือมีอิทธิพลย้อนกลับได้จะเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อหารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและป่าไม้ กรมป่าไม้. (2558). รายงานการสำรวจการปกคลุมป่าไม้ ปี พ.ศ.2558. นครหลวงเวียงจันทน์: กรมป่าไม้.
- จิระวรรณ เกษสิงห์. (2558). ศึกษาเจตคติและพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของนิสิตครูวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารเกษตรศาสตร์. (36), 297-307.
- ธัญพร สุวรรณคาม. (2559). ศึกษา ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของ พนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นเรศ ชมนบุญ. (2555). ยุทธศาสตร์การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ป่าสงวนแห่งชาติเขเปียน. (2562). รายงานประจำปี 2562. จำปาสัก: ผู้แต่ง.
- ผนิกุล อยู่สกุล. (2556). ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรมหะคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระทองมี อัสสุโข แอมไธสง. (2562). ศึกษาความตระหนักและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการป่าชายเลน แหวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 6 (ฉบับพิเศษ), 395-413.
- พิมพ์ ผ่องศรี (2557). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ต้นน้ำแม่ถาง-แม่คำปาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ราตรี นินละเอียด, กิตติชัย รัตนะ และวิชา นิยม. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนพื้นที่หาดสระบัว ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวนศาสตร์, 34(2), 22-32.
- สืบค้นจาก <http://www.tjf.forest.ku.ac.th/wp-content/uploads/2015/09/3..pdf>
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rded. Tokyo: Haper and Row.